

Razred: III₅

Predmet: Bezbednost i regulisanje saobraćaja

UVIDAJ SAOBRAĆAJNIH NEZGODA

Uviđaj saobraćajne nezgode treba da omogući:

1. analizu konkretne saobraćajne nezgode u cilju zadovoljenja pojedinačnih interesa i
2. analizu stanja bezbednosti saobraćaja u cilju shvatanja postojećeg stanja i projektovanja optimalnih upravljačkih mera.

Uviđaj saobraćajne nezgode je osnova sudskog procesa i treba da omogući efikasan sudski proces. Sa druge strane, uviđaj treba da omogući i pravilno evidentiranje, odnosno praćenje stanja bezbednosti saobraćaja.

Uviđaj je taktička radnja koja se vrši nakon saobraćajne nezgode sa ciljem da se utvrdi kako je do nje došlo.

Značaj uviđaja

Kvalitetno vršenje uviđaja bi trebalo da obezbedi efikasan sudski proces u vezi saobraćajne nezgode. Cilj ovog procesa je precizno i pouzdano utvrđivanje svih važnih okolnosti nastanka nezgode, a posebno propusta koji su doprineli nastanku nezgode i njenih posledica:

1. propusta koji su u vezi sa stvaranjem opasne situacije,
2. propusta koji su u vezi sa mogućnošću izbegavanja nezgode i
3. propusta koji su u vezi sa veličinom posledica nezgode.

O nezgodi odlučuje sud. Nezgoda se analizira tako što se analiziraju njene posledice. Da bi sud stekao uvid u posledice nezgode, neophodno je da stručna i objektivna (uviđajna) ekipa, (što pre) ode na lice mesta, da fiksira zatečeno stanje i sačini uviđajnu dokumentaciju koju će dostaviti sudu. Sud će, polazeći od uviđajne dokumentacije, analizirati nezgodu i utvrditi sve važne činjenice u vezi nastanka nezgode. Dakle, uviđaj je deo jedinstvenog sudskog procesa i samo tako ga treba tretirati.

Treba imati u vidu da je učestvovanje u nezgodi značajan u život pojedinca, u životu njegove porodice, pa i šire zajednice. Saobraćajna nezgoda često menja živote ljudi i oni su veoma osetljivi na mogućnost utvrđivanja istine u vezi nezgode. Teško je učesnicima nezgode objasniti da rutina i nesavesnost radnika na uviđaju mogu dovesti do nekvalitetne dokumentacije, te da zbog toga ne mogu efikasno ostvariti svoja prava. Mada je najveća greška da neko ko nije kriv odgovora za nezgodu, greške se čine i kad ometa utvrđivanje odgovornosti krivaca za nezgodu, pa krivce ne možemo adekvatno da kaznimo.

Značaj uviđaja za analizu stanja bezbednosti saobraćaja i upravljanje bezbednosti saobraćaja

Do sada je u razvijenom svetu dosta pažnje posvećivano analizi i rekonstrukciji saobraćajne nezgode za potrebe sudskog procesa. U tom smislu su razvijene metode analize ali i metode vršenja uviđaja. Danas se sve više ističe značaj upravljanja bezbednošću saobraćaja. Evropski

savet za bezbednost saobraćaja podržava uvođenje nezavisne istrage saobraćajne nezgode, i to tako da se rezultati ove istrage ne bi smeli koristiti u sudske svrhe. Procenjuje se da će samo tako da se sazna istina o saobraćajnoj nezgodi neophodna za shvatanje problema i projektovanje kontramera.

Kvalitetni uviđaji saobraćajnih nezgoda, obezbeđuju shvatanje uzroka koji su doveli do nezgode. Stručna analiza svih nezgoda na nekom prostoru, omogućuje shvatanje problema i njegovo rešavanje. Ukoliko se problemi nazovu pravim imenom, imamo mogućnost i da ih rešimo. U suprotnom, možemo se iscrpljivati rešavajući probleme koji ne postoje. Zato kažemo da je kvalitetan uviđaj osnovni preduslov za upravljanje bezbednošću saobraćaja.

Fiksiranja lica mesta saobraćajnih nezgoda

Fiksirati lice mesta saobraćajne nezgode znači trajno sačuvati važna obeležja tog lica mesta, a radi kasnije analize. Fiksiranje lica mesta saobraćajne nezgode znači trajno sačuvati važna obeležja tog lica mesta, a radi kasnije analize. Fiksiranje lica mesta saobraćajne nezgode je osnovni zadatak uviđajne ekipe. Kvalitetno fiksiranje lica mesta ima odlučujući uticaj na kvalitet i efikasnost sudskog procesa.

Naime, onaj ko analizira nezgodu i o njoj odlučuje (sudija, veštaci i drugi) nije bio na licu mesta kada se nezgoda dogodila, niti je bio na uviđaju. Stavovi o nezgodi se donose prvenstveno na osnovu posledica te nezgode, odnosno na osnovu uviđajne dokumentacije u kojoj su fiksirane ove posledice i drugi elementi zatečenog stanja.

Treba imati na umu da su uviđaj i analiza nezgode vremenski i prostorno razdvojeni. Naime, analiza nezgode će se vršiti naknadno (i po nekoliko godina posle nezgode). Uviđajna ekipa bi trebalo da što sveobuhvatno fiksira zatečeno stanje, tako da svi učesnici sudskog procesa imaju utisak kao da su bili na licu mesta.

Ovde se javlja niz problema, među kojima se ističu problemi u vezi sa količinom informacija. Od uviđajne ekipe se očekuje da kvalitetno fiksira što veću količinu informacija. Sa druge strane, velika količina informacija opterećuje uviđaj. Od ekipe na uviđaju se očekuje da nađe pravu meru, tako da fiksira sve što je važno, ali da se ne bavi detaljima koji su nevažni i nepotrebno bi opterećivali uviđaj i uviđajnu dokumentaciju.

Preporuka: Na mojaskola.rtsplaneta.rs, predavanja iz stručnih predmeta, možete pogledati predavanje na ovu temu.